

**KOMISJA STANDARYZACJI NAZW GEOGRAFICZNYCH
POZA GRANICAMI POLSKI
przy Głównym Geodecie Kraju**

**COMMISSION FOR STANDARDIZATION OF GEOGRAPHICAL
NAMES OUTSIDE POLAND
affiliated to the Surveyor General of Poland**

NAZWY PAŃSTW ŚWIATA, ICH STOLIC I MIESZKAŃCÓW

**NAMES OF COUNTRIES, THEIR
CAPITALS AND INHABITANTS**

Wydanie drugie zmienione

Second revised edition

GŁÓWNY URZĄD GEODEZJI I KARTOGRAFII
Warszawa 2003

**KOMISJA STANDARYZACJI NAZW GEOGRAFICZNYCH
POZA GRANICAMI POLSKI
przy Głównym Geodecie Kraju**

COMMISSION FOR STANDARDIZATION OF GEOGRAPHICAL NAMES
OUTSIDE POLAND

affiliated to the Surveyor General of Poland

*Maksymilian Skotnicki (przewodniczący – chairman), Ewa Wolnicz-Pawłowska
(zastępca przewodniczącego – deputy chairman), Izabella Krauze-Tomczyk (sekretarz –
– secretary); członkowie – members: Stanisław Alexandrowicz, Andrzej Czerny,
Janusz Danecki, Janusz Gołaski, Romuald Huszcza, Sabina Kacieszczenko,
Dariusz Kalisiewicz, Artur Karp, Ryszard Król, Marek Makowski, Andrzej Markowski,
Jerzy Ostrowski, Andrzej Pisowicz, Henryk Skotarczyk, Bogumiła Węclaw,
Bogusław R. Zagórski, Maciej Zych*

Opracowanie

Elaboration

Andrzej Czerny, Maciej Zych

Konsultacja językowa

Linguistic consultation

Andrzej Markowski, Ewa Wolnicz-Pawłowska

Recenzenci

Reviewers

Sabina Kacieszczenko, Maksymilian Skotnicki

Opracowanie redakcyjne

Editors

Izabella Krauze-Tomczyk, Jerzy Ostrowski

Tłumaczenie

Translated by

Bengt Scotland

Projekt okładki

Agnieszka Kijowska

© Copyright by Główny Geodeta Kraju

ISBN 83-239-7508-6

Skład komputerowy i druk
Typesetting and printing
Instytut Geodezji i Kartografii, Warszawa

Spis treści

Od Wydawcy.....	V
Przedmowa.....	VII
Wprowadzenie.....	XI
Przyjęte zasady transliteracji na alfabet łaciński.....	XXV
Objaśnienie skrótów i znaków.....	XXXI
Państwa	1
Dodatek 1. Terytoria niesamodzielne	50
Przynależność polityczna terytoriów niesamodzielnych.....	64
Dodatek 2. Terytoria autonomiczne	66
Skorowidze nazw	
Państwa, terytoria niesamodzielne i autonomiczne.....	82
Stolice państw, terytoriów niesamodzielnych i autonomicznych...	86

Contents

From The Publisher.....	V
Preface.....	IX
Introduction.....	XVIII
Rules applied in romanization.....	XXVIII
Explanation of abbreviations and symbols.....	XXXII
Countries	1
Appendix 1. Non-self-governing territories	50
Political dependency of non-self-governing territories.....	64
Appendix 2. Autonomous territories	66
Name indexes	
Countries, non-self-governing and autonomous territories.....	82
Capitals of countries, non-self-governing and autonomous territories.....	86

Od Wydawcy

Nazwy geograficzne spełniają ważną rolę informacyjną. Wobec zachodzących w świecie zmian politycznych konieczne jest publikowanie oficjalnych, aktualnych wykazów nazw państw świata i ich stolic. Opracowywanie i publikowanie tego typu wykazów wynika również z realizacji rezolucji Organizacji Narodów Zjednoczonych, mających na celu ujednolicenie nazewnictwa geograficznego używanego w publikacjach kartograficznych, podręcznikach, prasie i innych środkach masowego przekazu.

Niniejsza publikacja stanowi drugie wydanie, poprawione i znacznie rozszerzone, wykazu „Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców” opublikowanego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii w 1997 roku. Aktualny wykaz został zatwierdzony przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski przy Głównym Geodecie Kraju.

Żywimy nadzieję, że publikacja ta, przygotowana przez zespół specjalistów, przede wszystkim geografów i językoznawców, przyczyni się do poprawnego stosowania nazw geograficznych i będzie pomocna dla wielu osób i instytucji.

Główny Geodeta Kraju

From The Publisher

Geographical names have a very important informative role to play.

The political changes occurring throughout the world make it imperative that official updated lists of the names of countries, their capitals and inhabitants be published. The elaboration and publication of lists of that kind also stems from the implementation of resolutions passed by the United Nations Organisation for the purpose of standardizing the geographical names used in cartographic publications, handbooks, the press and other mass media.

This publication constitutes the second amended and substantially enlarged edition of the list of “Names of countries, their capitals and inhabitants” published by the Head Office of Geodesy and Cartography in 1997. This updated list was approved by the Commission for Standardization of Geographical Names Outside Poland, affiliated to the Surveyor General of Poland.

It is our sincere hope that this publication, which has been elaborated by a group of specialists, primarily geographers and linguists, will lead to the correct use of geographical names and will prove helpful to many persons and institutions in the work they do.

Surveyor General of Poland

Przedmowa

W 1997 roku Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski, realizując należący do tej Komisji obowiązek ustalania oficjalnego polskiego nazewnictwa geograficznego, opublikowała *Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców*, w opracowaniu Sabiny Kacieszczenko, Izabelli Krauze-Tomczyk, Jerzego Kondrackiego, Jerzego Ostrowskiego i Bogusława R. Zagórskiego.

Drugie wydanie tego wykazu zostało skrupulatnie zaktualizowane i uzupełnione hasłami dotyczącymi przedtem nieuwzględnionych i nowo powstałych jednostek politycznych. Zawiera ono także ustalone przez Komisję zmiany w nazewnictwie zalecanym do stosowania. Wynikają one przede wszystkim z korekt, jakie zdecydowano się wprowadzić w odniesieniu do używanych wcześniej nazw spolszczonych. Niektóre korekty wprowadzono po długich dyskusjach, materia jest bowiem wielce delikatna. Z jednej strony chodzi o to, aby nie zubażać języka, usuwając pochopnie te nazwy, które świadczą o naszych wielowiekowych kontaktach z odległymi nawet krajami. Z drugiej strony zalecane jest używanie nazw oryginalnych, ułatwiają one bowiem porozumiewanie się oraz umożliwiają korzystanie z różnych źródeł zagranicznych, co w dobie internetu jest szczególnie ważne. Należy więc zarazem chronić to, co jest utrwalone, ale także pozbywać się tych nazw, które zostały wprowadzone zbyt pośpiesznie i powszechnie nie przyjęły się. W sytuacjach wątpliwych Komisja z zasady opowiadała się za nazwami oryginalnymi. Niekiedy jednak oceny okazywały się rozbieżne, bo przecież odbiór nazw i doświadczenia w ich stosowaniu nie są jednakowe. Decyzje w tych sprawach mogą się wreszcie zmieniać, jako że język jest żywy i czasem narzuca określone rozwiązania.

Trudności w ustalaniu nazw geograficznych mogą mieć także inne przyczyny: od luk w materiałach źródłowych po nieścisłości w oficjalnej dokumentacji. Zdarza się, że nazwy państw w ich pełnej wersji podawane są różnie nawet w publikacjach organów rządowych i ustawodawczych, przy czym nie dotyczy to wyłącznie krajów dalekich.

Warto wreszcie podkreślić, że ustalenie przynależności i statusów politycznych poszczególnych terytoriów, konsekwentnie w wykazie podawane, bywało niekiedy kłopotliwe – tym bardziej, że owe statusy nierzadko ulegają zmianie. W niniejszej publikacji nie chodzi jednak o zaprezentowanie podziału politycznego świata, a tylko o przedstawienie ustalonego i zalecanego nazewnictwa. Tylko tyle i aż tyle – przygotowanie wykazu wymagało bowiem żmudnych dociekań i pracy wielu specjalistów. Zawarte w nim ustalenia są zgodne z wiedzą, jaką na temat nazewnictwa geograficznego świata członkowie Komisji uzyskali do drugiej połowy 2003 roku.

Przewodniczący
Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych
poza Granicami Polski

Maksymilian Skotnicki

Preface

In 1997 the Commission for Standardization of Geographical Names Outside Poland, in implementing the duty conferred upon it to establish official Polish geographical names, published *Names of countries, their capitals and inhabitants*, elaborated by Sabina Kacieszczenko, Izabella Krauze-Tomczyk, Jerzy Kondracki, Jerzy Ostrowski and Bogusław R. Zagórski.

We herewith present the second edition of the list. It has been scrupulously updated and supplemented with entries concerning new territories. It also contains amendments approved by the Commission concerning geographical names recommended for use. They are the outcome, primarily, of corrections which the Commission decided to introduce concerning previously-used Polonised names. This was frequently accompanied by heated discussion, the material involved being enormously delicate. On the one hand the language should not be impoverished by carelessly eliminating traditional names speaking of our contacts with even distant countries. On the other hand the use of original names is generally recommended: they simplify communicating, and enable various foreign sources to be used, particularly important in the present Internet era. Hence what is required is the protecting of that which is fixed in use – but also to dispense with names which were once hastily introduced and never generally accepted. In disputable cases, the Commission has in principle, favoured original names. But evaluations sometimes proved divergent, since the reception of names and experience in their application are not, after all, not the same in all cases. Finally, the decisions taken in these matters may change since language is a living thing and often imposes specific solutions.

Difficulties encountered in establishing geographical names may, of course, differ in nature, ranging as they do from gaps among source materials to inaccuracies in official documents. It happens that names of countries in their full version differ even among publications by government or legislative bodies, and not exclusively those of distant countries.

It also needs to be stressed that it was often found perplexing to define the national and political status of various territories consistently mentioned in the list – the more so that these statuses often changed. However, the purpose of this publication was not to present the political division of the world, but only the correctly established geographical names. Only that much, or as much as that, since this list has required laborious research and the efforts of many specialists. The presented decisions are consistent with the knowledge of geographical names which the Commission members had obtained by mid-2003.

Chairman
Commission for Standardization of Geographical Names
Outside Poland

Maksymilian Skotnicki

Wprowadzenie

W wykazie *Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców* umieszczono 191 państw będących członkami Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Watykan. Dodatkami do głównego wykazu są listy terytoriów niesamodzielnych i autonomicznych. Podano poprawną pisownię nazw, którą Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski zaleca do powszechnego użytku. Zawarte w wykazie nazwy powinny się stosować w tekstach pisanych i mówionych w języku polskim, w szczególności na mapach, w encyklopediach, przewodnikach turystycznych i podręcznikach, w prasie, radiu i telewizji. Publikacja uwzględnia uchwały Komisji podjęte do dnia 29 października 2003 roku.

Niewłaściwe użycie nazw geograficznych zdarza się nie tylko w prasie, lecz nawet w książkach i na mapach. Na przykład zamiast *Holandii* używana jest czasem nazwa *Niderlandy*; w druku nadal spotyka się formę *Erewan*, chociaż *Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców* z roku 1997 zalecają używać wyłącznie tradycyjnej nazwy *Erywań*. Nasz wykaz umożliwia poprawne użycie nazw państw i stolic autorom i redaktorom tekstów, a także wszystkim, którzy chcą poprawnie pisać i mówić po polsku. Zawiera również formy odmiany nazw, wyrazy pochodne od nazw geograficznych oraz kilka dodatkowych informacji. Zgodnie z zaleceniami Organizacji Narodów Zjednoczonych, dla wszystkich nazw spolszczonych (egzonimów) podano oficjalne odpowiedniki (endonimy) w oryginalnej pisowni lub w transliteracji. Ponadto dla nazw mogących sprawiać trudności podano wymowę.

W języku polskim nazwy państw, terytoriów i ich stolic są używane w postaci spolszczonej (np. *Szwecja*, *Sztokholm*) albo oryginalnej (*Chile*, *Santiago*). Komisja zaleca używanie utrwalonych w polszczyźnie nazw tradycyjnych. Takie stanowisko jest zgodne z rezolucją Konferencji ONZ w Sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych z 1972 r. Do tradycyjnych nazw państw, które stanowią dziedzictwo przeszłości i nadal powinny funkcjonować we współczesnej polszczyźnie, należą między innymi *Birma*, *Holandia*, *Mołdawia*, *Włochy*, *Wybrzeże Kości Słoniowej*. Komisja nie akceptuje zastępowania ich

nazwami oryginalnymi lub zbliżonymi do oryginalnych (*Myanmar, Niderlandy, Mołdowa, Italia, Côte d'Ivoire*). Zgodnie z zaleceniami ONZ Komisja starała się wyeliminować niektóre niepotrzebne spolszczenia, które albo nie są szerzej znane i używane, albo ich forma budziła zastrzeżenia. W związku z tym należy np. stosować oryginalną pisownię nazw *Niamey, Monrovia, Yaren*, chociaż dotychczas zalecano formy *Niamej, Monrowia, Jaren*.

Zawarte w wykazie oficjalne nazwy państw konsultowano z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, którego przedstawiciel wchodzi w skład Komisji. Tylko w wyjątkowych przypadkach formy zalecane przez Komisję (*Związek Birmański, Republika Macedonii, Republika Mołdawii, Republika Wybrzeża Kości Słoniowej*) różnią się od form, które stosuje się w tekstach oficjalnych (*Związek Myanmar, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Republika Mołdowy, Republika Côte d'Ivoire*).

W stosunku do wykazu z 1997 r. wprowadzono między innymi następujące zmiany:

- Uwzględniono zmiany nazw państw i stolic, które zaszły od tego czasu. Zmiana nazwy oryginalnej powodowała konieczność wprowadzenia nowej nazwy do polskiego nazewnictwa geograficznego, np. stolica Kazachstanu *Akmoła* zmieniła nazwę na *Astana* (1998 r.), a nazwa *Jugosławia* została zmieniona na *Serbia i Czarnogóra* (2003 r.).
- Zamiast niektórych spolszczonych nazw, które nie miały dostatecznego uzasadnienia, zalecono formy oryginalne, np. *Dhaka, Reykjavík, Tallinn* (zamiast *Dakka, Rejkiawik, Tallin*).
- Zalecono użycie tylko jednej nazwy dla tego samego państwa, np. *Kirgistan, Rwanda, Islamska Republika Pakistanu* (pominięto oboczne nazwy *Kirgizja, Ruanda, Muzułmańska Republika Pakistanu*).
- Zweryfikowano formy przymiotników od nazw geograficznych oraz nazwy mieszkańców, np. dodano przymiotnik *asuncioński* (od miasta Asunción), a jednocześnie pominięto niektóre nazwy dopuszczalne, lecz nie używane, np. *suwianin* (mieszkaniec Suwy). W większości przypadków podano tylko jedną formę, uznaną za poprawną, niekiedy – dwie lub trzy formy oboczne: na pierwszym

miejscu tę, która bardziej zasługuje na polecenie (np. *kazachski*, *kazaski*, *kazachstański*).

- Wykaz ma nową formę, która ułatwia znalezienie potrzebnych informacji i nie wymaga częstego odwoływania się do objaśnień znaków i skrótów. Nazwy państw uporządkowano alfabetycznie, a artykuły hasłowe mają zwarty i bardziej przejrzysty układ.

Informacje szczegółowe

Wszystkie hasła dotyczące państw opracowano według jednego schematu.

Andora

Europa

pol. **Andora**, *D. Andory*, *Mc. Andorze*; **Księstwo Andory**

kataloński Andorra; Principat d'Andorra

przym. andorski

obyw. Andorczyk, Andorka, Andorczycy

stol. **Andora**, *D. Andory*, *Mc. Andorze* – Andorra la Vella

przym. andorski

mieszk. andorczyk, andorka, andorczycy

Obok nazwy hasłowej, tj. skróconej nazwy państwa w języku polskim, podano położenie danego kraju (kontynent). Hasło zawiera siedem pozycji, poprzedzonych skrótami objaśniającymi:

- 1) *pol.* – skrócona nazwa państwa (w mianowniku, dopełniaczu i miejscowniku) i oficjalna, rozwinięta nazwa państwa w języku polskim; dla niektórych państw podano powszechnie używane skróty, złożone z pierwszych liter ich oficjalnej nazwy, np. *RFN*;
- 2) *nazwa języka oficjalnego* – skrócona nazwa państwa w języku oficjalnym (lub w językach oficjalnych) i pełna, oficjalna nazwa państwa;
- 3) *przym.* – przymiotnik od nazwy państwa w języku polskim (w mianowniku liczby pojedynczej rodzaju męskiego);
- 4) *obyw.* – nazwy obywateli państwa w języku polskim w rodzaju męskim i żeńskim liczby pojedynczej oraz w liczbie mnogiej;

- 5) *stol.* – nazwa stolicy państwa używana w języku polskim; jeżeli nazwa stolicy ma spolszczoną pisownię, to na drugim miejscu podana jest nazwa w języku oficjalnym;
- 6) *przym.* – przymiotnik od nazwy stolicy w języku polskim (w mianowniku liczby pojedynczej rodzaju męskiego);
- 7) *mieszk.* – nazwy mieszkańców stolicy w języku polskim w rodzaju męskim i żeńskim liczby pojedynczej oraz w liczbie mnogiej.

W przypadku języków używających pisma niełacińskiego, nazwę państwa i stolicy podano w formie zlatynizowanej. Zastosowano systemy latynizacji nazw geograficznych zgodne z zaleceniami Organizacji Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej (ISO), BGN/PCGN¹, a dla języków słowiańskich – według *Nowego słownika ortograficznego PWN* (szczegółowy wykaz znajduje się na stronach XXV, XXVI i XXVII). Na drugim miejscu podano uproszczoną polską transkrypcję:

pol. **Algieria**, *D.* Algierii, *Mc.* Algierii; **Algierska Republika Ludowo-Demokratyczna**

arab. trl. Al-Jazā'ir, *trb.* Al-Dżaza'ir; *trl.* Al-Jumhūriyyah al-Jazā'iriyyah ad-Dīmuqrāṭiyyah ash-Sha'biyyah, *trb.* Al-Dżumhurijsza al-Dżaza'irijja ad-Dimukratijja asz-Szabijja

stol. **Algier**, *D.* Algieru, *Mc.* Algierze – *trl.* Al-Jazā'ir, *trb.* Al-Dżaza'ir

Brak polskiej transkrypcji oznacza, że zaleca się używać w polskich publikacjach międzynarodowego systemu latynizacji (np. dla nazw chińskich). Dla nazw państw i stolic, pisanych w oryginale pismem niełacińskim, używa się tradycyjnych nazw spolszczonych (np. *Pekin*) albo polskiej transkrypcji, która w przybliżeniu oddaje wymowę nazw (np. *Moskwa*, *Maskat*). Transliterację (np. *Moskva*, *Masqaṭ*) stosuje się w publikacjach, które powinny wiernie oddawać formę graficzną oryginalnych nazw, np. w pracach naukowych lub na oficjalnych mapach topograficznych.

Sposób wymowy nazw podano, w przypadkach mogących sprawiać trudności, za pomocą liter alfabetu polskiego i minimalnej liczby znaków specjalnych. Przyjęto zasady podawania wymowy stosowane w *Nowym słowniku poprawnej polszczyzny* pod redakcją Andrzeja

¹ BGN – U.S. Board on Geographic Names; PCGN – Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use.

Markowskiego. Sylabę akcentowaną wyróżniono pogrubionym drukiem tylko wtedy, gdy akcent różni się od polskiego (nie pada na drugą sylabę od końca). Nie stosuje się, przyjętej w encyklopediach, zasady podawania dokładnej oryginalnej wymowy nazw, lecz podaje się wymowę częściowo spolszczoną, dostępną dla osób nie znających dobrze ani zasad wymowy języków obcych, ani międzynarodowego alfabetu fonetycznego. Na przykład nazwę państwa *Antigua i Barbuda* proponuje się wymawiać po polsku [Antigła] i [Barbuda], zamiast wiernie naśladować wymowę angielską [æn'ti:gə] i [bɑ:'bjʊ:də].

Jeżeli podano tylko krótką nazwę państwa (np. *Ukraina*) to znaczy, że jest ona nazwą oficjalną. Jeśli od nazwy państwa lub jego stolicy nie tworzy się wyrazów pochodnych (przymiotnika, nazw obywateli lub mieszkańców), to opuszczono daną pozycję w wykazie. Oznacza to, że zaleca się stosowanie form opisowych typu „mieszkaniec Buenos Aires”.

Dodatek 1: Terytoria niesamodzielne

Wybór terytoriów przysparzał trudności, ponieważ nie ma kryteriów pozwalających w każdym przypadku jednoznacznie rozstrzygnąć, czy dany obszar stanowi terytorium niesamodzielne, czy jest integralną częścią jakiegoś państwa. Lista terytoriów niesamodzielnych sporządzona w 1999 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ liczy zaledwie 17 pozycji. Wykorzystano zatem wykazy terytoriów zamorskich lub zależnych Francji, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, zawarte w oficjalnych publikacjach informacyjnych tych państw. W pozostałych przypadkach brano pod uwagę oddalenie od kraju macierzystego i szczególny status administracyjny danego terytorium.

Podobnie jak wykaz nazw państw, wykaz nazw terytoriów niesamodzielnych ma układ alfabetyczny. Obok nazwy hasłowej określono położenie danego terytorium (kontynent, a w wyjątkowych przypadkach ocean). Następnie podano jego przynależność polityczną (nazwę państwa) oraz ustrój (formę zależności).

Hasło zawiera takie same pozycje, jak hasło dotyczące państwa, tylko zamiast nazw obywateli podano nazwy mieszkańców terytorium. W wielu przypadkach od nazwy terytorium lub jego stolicy nie tworzy się przymiotników lub nazw mieszkańców, a niektóre terytoria

niesamodzielne nie mają stolicy. W tych przypadkach hasła skrócono, opuszczając puste pozycje.

Gwadelupa	Ameryka Północna (Środkowa)
------------------	-----------------------------

Francja • departament zamorski

pol. **Gwadelupa**, *D.* Gwadelupy, *Mc.* Gwadelupie

fr. (la) Guadeloupe

przym. gwadelupski

mieszk. Gwadelupczyk, Gwadelupka, Gwadelupczycy

stol. **Basse-Terre** [*wym.* Baster] *ndm.*

Komisja nie zajmuje stanowiska w sprawie statusu terytoriów, których nazwy podano w wykazie. Fakt umieszczenia (lub pominięcia) w wykazie nazwy jakiegoś terytorium nie jest wyrazem akceptacji (lub negacji) jego statusu, który czasem może być sporny. Zawarte w wykazie nazwy oryginalne (endonimy) oraz dane faktograficzne o stolicach (ośrodkach administracyjnych), przynależności politycznej itp. starano się opracować możliwie jak najlepiej, jednak podane informacje na ten temat nie mają oficjalnego charakteru. Dotyczy to także dodatkowych uwag i objaśnień; ich zadaniem jest wyłącznie bliższe określenie obiektów geograficznych, do których odnoszą się nazwy – w niektórych przypadkach szerzej nie znane w Polsce.

Dodatek 2: Terytoria autonomiczne

Podobnie jak w przypadku terytoriów niesamodzielnych, zaliczenie niektórych terytoriów do autonomicznych jest umowne.

Wykaz uszeregowano alfabetycznie według nazw państw. Artykuł hasłowy ma układ podobny do hasła terytorium niesamodzielnego. Nie podano jedynie statusu administracyjnego, ponieważ informacja na ten temat zawarta jest w pełnych nazwach terytoriów.

PORTUGALIA

Azory

pol. **Azory**, *D.* Azorów, *Mc.* Azorach; **Region Autonomiczny Azorów**

port. Açores; Região Autónoma dos Açores

przym. azorski

stol. **Ponta Delgada** *ndm.*

Dla nazw nierosyjskich w Rosji oraz abchaskich i osetyjskich w Gruzji, zapisywanych w oryginale cyrylicą, zastosowano te same zasady transliteracji, co dla języka rosyjskiego. Kilka liter nie występujących w języku rosyjskim oddano za pomocą dodatkowych znaków, np. Baŕkörtostan (Baszkiria).

Introduction

191 countries, members of the United Nations Organization plus also the Vatican City, are given in the list *Names of countries, their capitals and inhabitants*. Lists of non-self-governing and autonomous territories take the form of appendixes to the principal list. The correct orthography of names, recommended for general use by the Commission for Standardization of Geographical Names Outside Poland, is given. The names in the list should be used in texts written and spoken in the Polish language, especially on maps, in encyclopaedias, guide books and handbooks, in the press and on radio and television. This publication takes into consideration resolutions approved by the Commission up to 29 October 2003.

Improper use of geographical names appears not only in the press but also in books and maps. For instance the name *Niderlandy* [*Netherlands*] is sometimes used instead of *Holandia* [*Holland*]. The form *Erewan* [*Yerevan*] is still used in print though *Names of countries, their capitals and inhabitants*, 1997, recommends the exclusive of *Erywań*. Our list enables authors and editors of texts to make use of proper names of countries and capitals, along with all who wish to write and speak properly in Polish. It also gives forms of versions of names, expressions derived from geographical names and also much additional information. Consistent with United Nations Organization recommendations, official equivalents (endonyms) in original spelling or romanization for all Polonised names (exonyms) are given. The pronunciation of those names which may be difficult is also given.

The names of countries, territories and their capitals are given in their Polonised version in the Polish language (e.g. *Szwecja*, *Sztokholm*) or in the original version (*Chile*, *Santiago*). The Commission recommends the use of traditional names which have become accepted in Polish. Such a stand is consistent with the resolution of the 1972 UN Conference on the Standardization of Geographical Names. Traditional names of countries which have been inherited and should continue to function in contemporary Polish include *Birma* [*Burma*], *Holandia* [*Holland*], *Mołdawia* [*Moldavia*], *Włochy* [*Italy*] and *Wybrzeże Kości Słoniowej* [*Ivory Coast*]. The Commission does not

accept their substitution by originally or near original names (*Myanmar*, *Niderlandy* [Netherlands], *Mołdowa* [Moldova], *Italia*, *Côte d'Ivoire*). Consistent with UN resolutions, the Commission has tried to eliminate unnecessarily Polonised names not widely known and used, as well as forms thereof that arouse reservations. That means using the original spelling in the cases of the names *Niamey*, *Monrovia* and *Yaren*, even though the previously recommended forms were *Niamej*, *Monrowia* and *Jaren*.

The official names of countries given in the list were consulted with the Ministry of Foreign Affairs, a representative of which was a Commission member. Only in exceptional cases do the forms recommended by the Commission (*Związek Birmański*, *Republika Macedonii*, *Republika Mołdawii*, *Republika Wybrzeża Kości Słoniowej*) differ from the forms used in official texts (*Związek Myanmar*, *Była Jugosłowiańska Republika Macedonii*, *Republika Mołdowy*, *Republika Côte d'Ivoire*).

The following amendments have been introduced to the 1997 list:

- Changes of names of countries and capitals which have occurred since then have been taken in account. The change of the original name has caused a new name to be entered into Polish geographical names, e.g. the Kazakhstan capital *Akmola* [Akmola] has changed its name to *Astana* (1998), while the name *Jugosławia* [Yugoslavia] has been changed to *Serbia i Czarnogóra* [Serbia and Montenegro] (2003).
- Some original forms have been used e.g. *Dhaka*, *Reykjavík*, *Tallinn* instead of their Polonised equivalents which were not sufficiently justified (*Dakka*, *Rejkiawik*, *Tallin*).
- The use of only one name for the same country is recommended, e.g. *Kirgistan*, *Rwanda*, *Islamska Republika Pakistanu* (the variant names *Kirgizja*, *Ruanda*, *Muzułmańska Republika Pakistanu* have been omitted).
- Forms of adjectives stemming from geographical names and names of inhabitants have been verified, e.g. the adjective *asuncioński* (from the city Asunción) has been added, while certain admitted, though unused, names have been omitted, e.g. *suwianin* (inhabitant of Suva). In most cases only one (accepted as correct) form is given, but in several – two or three variant forms are given

of which the first of which is the preferred one (e.g. *kazachski*, *kazaski*, *kazachstański*).

- The list has been given a new form to simplify the search for required information and does not require frequent references to explanations of symbols and abbreviations. The names of countries are given in alphabetical order, while entry articles are presented in a compact and more transparent system.

Detailed information

All entries concerning countries are elaborated in accordance with one layout.

Andora

Europa

pol. **Andora**, *D. Andory*, *Mc Andorze*; **Księstwo Andory**

kataloński Andorra; Principat d'Andorra

przym. andorski

obyw. Andorczyk, Andorka, Andorczycy

stol. **Andora**, *D. Andora*, *Mc. Andorze* – Andorra la Vella

przym. Andorski

mieszk. andorczyk, andorka, andorczycy

The location (continent) of the country is given next to the entry name. The entry comprises seven items with explanatory abbreviations:

- 1) *pol.* – short name of the country (nominative, genitive, locative) and the official full name of the country in Polish; for some countries generally used abbreviations are given comprising the first letters of the official name e.g. *RFN [Germany]*;
- 2) *name of official language* – short name of the country in the official language (or in official languages) and the official full name of the country;
- 3) *przym.* – adjective from the name of the country in Polish (nominative, singular, male gender)
- 4) *obyw.* – name of citizens of the country in Polish, male and female gender singular, and plural;
- 5) *stol.* – name of the country's capital used in the Polish language; should the name of the capital have a Polonised spelling, its name in the official language is given in second place;

- 6) *przym.* – adjective from the name of the capital in Polish (nominative, singular, male gender);
- 7) *mieszk.* – name of the capital's inhabitants in Polish, male and female gender singular, and plural;

In the case of languages not using the Roman alphabet, the name of country and capital are given in romanized form. The systems of romanization of geographical names are consistent with the recommendation of the United Nations Organization, the International Organization for Standardization (ISO), BGN/PCGN¹ and, for Slavonic languages – the *Nowy słownik ortograficzny PWN* a detailed list of which is given on pp. XXVIII, XXIX and XXX. An simplified Polish transcription is given in second place:

pol. **Algieria**, *D.* Algierii, *Mc.* Algierii; **Algierska Republika Ludowo-Demokratyczna**

arab. trl. Al-Jazā'ir, *trb.* Al-Dżaza'ir; *trl.* Al-Jumhūriyya al-Jazā'iriyyah ad-Dīmuqrāṭiyyah ash-Sha'biyyah, *trb.* Al-Dżumhurijja al-Dżaza'irijja ad-Dimukratijja asz-Szabijja

stol. **Algier**, *D.* Algieru, *Mc.* Algierze – *trl.* Al-Jazā'ir, *trb.* Al-Dżaza'ir

The absence of a Polish transcription means that the use of the international system of romanization in Polish publications (e.g. for Chinese names) is recommended. For names of countries and capitals written with the use of a non-Roman alphabet in their original form, traditional Polonised names are used (e.g. *Pekin*) or versions in a Polish transcription which roughly presents the sound of those names (e.g. *Moskwa*, *Maskat*). Transliteration (e.g. *Moskva*, *Masqaṭ*) is used in publications which should faithfully render the graphic form of original names, e.g. in scientific works or on official topographical maps.

The pronunciation of names is given in cases which could cause difficulty, using letters of the Polish alphabet and a minimum number of special symbols. The accepted rules for rendering pronunciations are those used in the *Nowy słownik poprawnej polszczyzny* (*New dictionary of correct Polish*) edited by Andrzej Markowski. An accented syllable is given only in bold print when the emphasis differs from that used in Polish, e.g. is not on the second last syllable. The rule of

¹ BGN – U.S. Board on Geographic Names; PCGN – Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use.

giving the exact, original pronunciation of names used in encyclopaedias has not been used but rather a partly Polonised pronunciation is given, accessible to those who are not well acquainted with the pronunciation of foreign languages or with the international phonetic alphabet. For instance, the proposed pronunciation of the name of the country *Antigua and Barbuda* is the Polish [Antigła] and [Barbuda], instead of faithfully following the English [æn'ti:gə] and [bɑ:'bjʊ:də].

Whenever only a short name of a country is given (e.g. *Ukraine*) that means it is the official name. Should derivative expressions from the name of a country or its capital (adjective, name of citizens or inhabitants) not be formed, then the given item in the list is omitted. This signifies that the use of a descriptive form is recommended, for example: inhabitant of Buenos Aires.

Appendix 1: Non-self-governing territories

The choice of territories caused problems, since no criteria exist which settle unambiguously in each case whether a given area is a non-self-governing territory or is an integral part of some country. The list of non-self-governing territories drawn up by the UN General Assembly in 1999 contains only 17 items. Lists of French, United States and British overseas or dependent territories contained in official publications of those countries have been used. In the remaining cases, the distance of the given territory from its mother country and its specific administrative status were referred to.

Like the list of names of countries, so the list of non-self-governing territories has been given in alphabetical order. The location of a given territory (continent and, in exceptional cases – ocean) is given alongside the entry name. The territory's political affiliation (country's name) and its system (form of dependence) are given next.

The entry here contains the same items as entries concerning countries, only instead of the names of a territory's citizens, the name of its inhabitants is indicated. In many cases, neither adjectives nor the names of inhabitants are created from the name of the territory or its capital, while some dependent territories have no capital. In these cases the entries are shortened, omitting empty items.

Gwadelupa

Ameryka Północna (Środkowa)

Francja • departament zamorski

pol. **Gwadelupa**, *D.* Gwadelupy, *Mc.* Gwadelupie*fr.* (la) Guadeloupe*przym.* gwadelupski*mieszk.* Gwadelupczyk, Gwadelupka, Gwadelupczycy*stol.* **Basse-Terre** [*wym.* Baster] *ndm.*

The Commission takes no stand on the status of territories, the names of which are given in the list. The fact that the name of a territory has been placed on (or omitted from) in the list is not an acceptance (or negation) of a status which may sometimes be contentious. The original names (endonyms) given in the list, and the factual data about the capitals (administrative centres), political affiliation etc. have been elaborated as fully and accurately as possible, though the information given is not of an official nature. This is also true of additional remarks and explanations; their purpose being, exclusively, to give a more accurate description of geographical objects to which the names refer, objects in some cases unknown to the wider Polish public.

Appendix 2: Autonomous territories

As in the case of non-self-governing territories, the fact of classifying territories as autonomous is conventional.

The list is arranged alphabetically by reference to the names of the countries involved. An entry article is constructed similarly to the entry for a non-self-governing territory. Only the administrative status has not been given, since relative information is contained in the full names of the territories.

PORTUGALIA**Azory***pol.* **Azory**, *D.* Azorów, *Mc.* Azorach; **Region Autonomiczny Azorów***port.* Açores; Região Autónoma dos Açores*przym.* azorski*stol.* **Ponta Delgada** *ndm.*

In the case of non-Russian names in Russia and non-Georgian names in Georgia, written in the original in Cyrillic, use was made of the same principles of transliteration as with the Russian language. The several letters not present in the Russian language have been rendered with the aid of additional signs, e.g. Baškortostan (Bashkiria).

Przyjęte zasady transliteracji na alfabet łaciński z języków posługujących się innymi formami zapisu

amharski (Etiopia) – system BGN/PCGN 1967¹;

arabski (Algieria, Arabia Saudyjska, Bahrajn, Czad, Dżibuti, Egipt, Erytrea, Irak, Izrael, Jemen, Jordania, Katar, Komory, Kuwejt, Liban, Libia, Maroko, Mauretania, Oman, Palestyna, Sahara Zachodnia, Somalia, Sudan, Syria, Tunezja, Zjednoczone Emiraty Arabskie) – system zalecony przez ONZ w 1972 r.;

bengalski (Bangladesz) – system ISO 15919: 2001;

białoruski (Białoruś) – zasady oparte na Polskiej Normie PN-83; N-01201 według *Nowego słownika ortograficznego PWN*²;

birmański (Birma) – system BGN/PCGN 1970;

bułgarski (Bułgaria) – zasady oparte na Polskiej Normie PN-83, N-01201 według *Nowego słownika ortograficznego PWN*;

chiński (Chiny, Singapur, Tajwan) – system fonetyczny Pinyin, zalecony przez ONZ;

dari (Afganistan) – system BGN/PCGN 1958;

dzongkha (Bhutan) – oficjalny bhutański system Roman Dzongkha 1994;

grecki (Cypr, Grecja) – system ISO 843: 1997;

gruziński (Gruzja) – system BGN/PCGN 1981;

¹ *Report on the current status of the United Nations romanization systems for geographical names. Submitted by the United Nations Group of Experts on Geographical Names. Eighth United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names.* Berlin 2002. W tym dokumencie są również podane informacje o przyjętych zasadach latinizacji innych języków (z wyjątkiem słowiańskich).

² *Nowy słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji.* Red. E. Polański. Warszawa 2002. W tym słowniku są również podane informacje o przyjętych zasadach transliteracji pozostałych języków słowiańskich stosujących cyrylicę.

hebrajski (Izrael) – oficjalny system izraelski, zalecony przez ONZ w 1977 r.;

hindi (Fidzi, Indie) – system latynizacji ONZ 1972 (1977);

japoński (Japonia) – system Hepburna ze znakami diakrytycznymi;

kambodżański (Kambodża) – system BGN/PCGN 1972, zalecony przez ONZ;

kazachski (Kazachstan) – system ISO 9: 1995;

kirgiski (Kirgistan) – system ISO 9: 1995;

koreański (Korea Południowa, Korea Północna) – system McCune’a-Reischauera 1939;

laotański (Laos) – system BGN/PCGN 1966;

macedoński (Macedonia) – zasady oparte na Polskiej Normie PN-83, N-01201 według *Nowego słownika ortograficznego PWN*;

malediwski (Malediwy) – Maldivian Government 1987 System, zalecony przez ONZ;

mongolski (Mongolia) – system BGN/PCGN 1964;

nepalski (Nepal) – system latynizacji ONZ 1972;

ormiański (Armenia) – system BGN/PCGN 1981;

paszto (Afganistan) – system BGN/PCGN 1968;

perski (Iran) – system BGN/PCGN 1958;

rosyjski (Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) – zasady oparte na Polskiej Normie PN-83, N-01201 według *Nowego słownika ortograficznego PWN*;

serbski (Bośnia i Hercegowina, Serbia i Czarnogóra) – zasady oparte na Polskiej Normie PN-83, N-01201 według *Nowego słownika ortograficznego PWN*;

syngaleski (Sri Lanka) – system ISO 15919: 2000;

tadżycki (Tadżykistan) – system BGN/PCGN 1994;

tajski (Tajlandia) – system latynizacji ONZ 1967;

tamili (Sri Lanka) – system ISO 15919: 2000;

tigrinia (Erytrea) – system BGN/PCGN 1994;

ukraiński (Ukraina) – zasady oparte na Polskiej Normie PN-83, N-01201 według *Nowego słownika ortograficznego PWN*;

urdu (Pakistan) – system latynizacji ONZ 1977.

Rules applied in romanization from languages using other forms of writing

Amharic (Ethiopia) – BGN/PCGN 1967 system¹;

Arabic (Algeria, Bahrain, Chad, Comoros, Djibouti, Egypt, Eritrea, Iraq, Israel, Jordan, Kuwait, Lebanon, Libya, Mauritania, Morocco, Oman, Palestine, Qatar, Saudi Arabia, Somalia, Sudan, Syria, Tunisia, United Arab Emirates, Western Sahara, Yemen) – system recommended by the UN in 1972;

Armenian (Armenia) – the BGN/PCGN 1981 system;

Belarusian (Belarus) – rules based on Polish Standard PN-83, N-01201; according with the *Nowy słownik ortograficzny PWN*²;

Bengali (Bangladesh) – system ISO 15919:2001;

Bulgarian (Bulgaria) – rules based on Polish Standard PN-83, N-01201 according with the *Nowy słownik ortograficzny PWN*;

Burmese (Burma) – the BGN/PCGN 1970 system;

Chinese (China, Singapore, Taiwan) – the Pinyin phonetic system, as recommended by the UN;

Dari (Afghanistan) – the BGN/PCGN 1958 system;

¹ *Report on the current status of the United Nations romanization systems for geographical names. Submitted by the United Nations Group of Experts on Geographical Names. Eighth United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names. Berlin 2002.* There is information about the adopted rules referring to romanization of other languages (with the exception of Slavonic) in the document.

² *Nowy słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji (New orthographic dictionary PWN with rules of spelling and punctuation).* Editor E. Polański, Warsaw 2002. There is also information about the adopted rules of transliteration of the remaining Slavonic languages which use the Cyrillic alphabet in the dictionary.

Dzongkha (Bhutan) – the official Bhutan Roman Dzongkha system of 1994;

Greek (Greece, Cyprus) – the ISO 843:1997 system;

Georgian (Georgia) – the BGN/PCGN 1981 system;

Hebrew (Israel) – the official Israelian system, as recommended by the UN in 1977;

Hindi (Fiji, India) – the UN 1972 (1977) romanization system;

Japanese (Japan) – the Hepburn system with diacritical symbols;

Kazakh (Kazakhstan) – the ISO 9:1995 system;

Khmer (Cambodia) – the BGN/PCGN 1972 system, as recommended by the UN;

Kirghiz (Kirghizia) – the ISO 9:1995 system;

Korean (North Korea, South Korea) – the McCune-Reischauer 1939 system;

Lao (Laos) – the BGN/PCGN 1966 system;

Macedonian (Macedonia) – rules based on Polish Standard PN-83, N-01201, according with the *Nowy słownik ortograficzny PWN*;

Maldivian (Maldives) – the Maldivian Government 1987 system, as recommended by the UN;

Mongolian (Mongolia) – the BGN/PCGN 1964 system;

Nepali (Nepal) – the UN romanization system 1972;

Pashto (Afghanistan) – the BGN/PCGN 1968 system;

Persian (Iran) – the BGN/PCGN 1958 system;

Russian (Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Russia) – rules based on Polish Standard PN-83, N-01201 according with the *Nowy słownik ortograficzny PWN*;

Serbian (Bosnia and Herzegovina, Serbia and Montenegro) – rules based on Polish Standard PN-83, N-01201 according with the *Nowy słownik ortograficzny PWN*;

Sinhalese (Sri Lanka) – the ISO 15919:2000 system;

XXX

Tajik (Tajikistan) – the BGN/PCGN 1994 system;

Thai (Thailand) – the UN 1967 romanization system;

Tamil (Sri Lanka) – the ISO 15919:2000 system;

Tigrinya (Eritrea) – the BGN/PCGN 1994 system;

Ukrainian (Ukraine) – rules based on Polish Standard PN-83, N-01201 according with the *Nowy słownik ortograficzny PWN*;

Urdu (Pakistan) – the UN 1977 romanization system.

Ojaśnienie skrótów i znaków

<i>D.</i>	dopełniacz
<i>Mc.</i>	miejscownik
<i>mieszk.</i>	mieszkańcy
<i>ndm.</i>	nazwa nieodmienna
<i>obyw.</i>	obywatele
<i>przym.</i>	przymiotnik
<i>stol.</i>	stolica
<i>trb.</i>	transkrypcja
<i>trl.</i>	transliteracja
<i>wym.</i>	wymowa

Języki

<i>ang.</i>	angielski
<i>arab.</i>	arabski
<i>fr.</i>	francuski
<i>hiszp.</i>	hiszpański
<i>hol.</i>	holenderski
<i>niem.</i>	niemiecki
<i>pol.</i>	polski
<i>port.</i>	portugalski
<i>ros.</i>	rosyjski

//	oddzielenie wariantów nazwy podanej w różnych językach urzędowych
----	---

Wymowa

ã	nosowe <i>a</i>
ä	samogłoska pośrednia między <i>a</i> i <i>e</i>
ŋ	nosowe, tylnojęzykowe <i>n</i>
o-i, r-z, u-a	dywiz oznaczający, że obie głoski wymawia się oddzielnie
s-i, z-i	dywiz oznaczający brak zmiękczenia spółgłoski występującej przed <i>i</i>
ü	samogłoska pośrednia między <i>u</i> i <i>i</i>
Waduc	pogrubienie oznaczające akcent

Explanation of abbreviations and symbols

<i>D.</i>	genitive
<i>Mc.</i>	locative
<i>miesz.</i>	inhabitants
<i>ndm.</i>	indeclinable name
<i>obyw.</i>	citizens
<i>przym.</i>	adjective
<i>stol.</i>	capital
<i>trb.</i>	transcription
<i>trl.</i>	transliteration
<i>wym.</i>	pronunciation

Languages

<i>ang.</i>	English
<i>arab.</i>	Arabic
<i>fr.</i>	French
<i>hiszp.</i>	Spanish
<i>hol.</i>	Dutch
<i>niem.</i>	German
<i>pol.</i>	Polish
<i>port.</i>	Portuguese
<i>ros.</i>	Russian

// separating variant names given in various official languages